

„Eichmann akkoriban már nem a szállóban lakott, hanem rekvirált zsidó villában az Apostol utcában, a Rózsadombon, egy kétemeletes, tornyos, Dunára néző szép házban, amelyet csodálatos gyümölcsös vett körül, bár ezt a kertet sajnos tönkretették a bombázások ellen ácsott bunkerárkok. Eichmann nagy házat vitt, és az ideje java részét új magyar barátaival töltötte. Az evakuálások nagy lendülettel haladtak, szigorú terv alapján, övezetek szerint, és csak úgy áradtak a panaszok, a Jägerstabtól, Speer irodáiból, magától Saurtól, eljutottak egészen Himmlerig, Pohlig, Kaltenbrunnerig, de végül minden visszaáramlott rám, és valóban, igazi katasztrófa volt, valóságos botrány, az építkezésekre csak törékeny fiatal lányok és félhalott férfiak kerültek, pedig Speerék erős, vidám, munkára kész fickókra számítottak, így magukon kívül voltak, senki nem értette, mi történik. A hibáért, mint már elmagyaráztam, részben a magyar honvédség a felelős, mert az összes követelésünk ellenére féltékenyen őrizték a munkásszolgálatosaikat. De azok között, akik kimaradtak ezekből a szakaszokból, mégiscsak voltak férfiak, akik még nem is olyan sok idővel azelőtt normális életet éltek, annyit ettek, amennyire szükségük volt, nekik jó egészségben kellett volna lenniük. Ám később bebizonyosodott, hogy a gyűjtőközpontokban uralkodó körülmények, ahol a zsidóknak néha napokon, sőt heteken át kellett várakozniuk, szinte élelem nélkül, mielőtt túlszűfolt marhaszállító vagonokba préselve elszállították őket, víz, táplálék nélkül, vagononként egyetlen küblivel, szóval ezek a körülmények elapasztották az erejüket, számtalan betegség támadta meg őket, sokan már útközben meghaltak, és azok, akik élve megúszták, olyan nyomorúságosan néztek ki, hogy kevesen jutottak át a válogatáson, és még ezeket is visszautasították vagy gyorsan visszaküldték a gyárakból vagy az építkezésekről, főleg a Jägerstab építkezéseiről, ahol tajtékoztak, hogy olyan kislányokat küldenek nekik, akik egy csákányt sem képesek fölemelni. Amikor közvetítettem ezeket a panaszokat Eichmannnak, mint már mondtam, szárazon visszautasított, kijelentette, hogy ez nem az ő felelőssége, hogy csak a magyarok változtathatnak bármit is ezeken a körülményeken. Így azután elmentem Baky őrnagyhoz, a csendőrség vezetésével megbízott belügyi államtitkárhoz; Baky egyetlen mondattal söpörte félre a panaszaimat: „Hát akkor gyorsabban kell őket eltakarítaniuk”, és Ferenczy csendőr alezredeshez, az evakuálások technikai ügyintézésével megbízott tiszthez utasított, egy megkeseredett emberhez, akihez nagyon nehezen sikerült bejutnom, és amikor végre bejutottam, Ferenczy majdnem egy órán keresztül fejtegette, hogy ő boldogan táplálná sokkal jobban a zsidókat, ha adnának neki élelmet, és boldogan zsúfolná meg kevésbé a vagonokat, ha küldenének neki vonatokat, de az ő legfőbb küldetése

abban áll, hogy evakuálja a zsidókat, nem abban, hogy babusgassa őket. Wislicenyvel elmentem az egyik ilyen „gyűjtőállomásra”, már nem is tudom, hová, talán a kassai övezetbe: nyomorúságos látvány volt, a zsidókat egész családjukkal bezsúfolták egy tető nélküli tégláégetőbe, a tavaszi esőben, a gyerekek rövidnadrágban játszadoztak a tócsákban, a felnőttek apatikusan ültek a bőröndökön vagy fel-alá járkáltak. Megdöbbenem, milyen nagy a kontraszt ezek között a zsidók, és az általam idáig ismert, galíciai és ukrajnai zsidók között; ezek itt tanult emberek voltak, gyakran nagypolgárok, és még a meglehetősen nagy számú kézműveseknek és béresgazdáknak is tiszta és méltóságteljes külseje volt, a gyerekek tiszták és jól fésültek voltak, és a körülmények ellenére szép ruhákat viseltek, néha zöld huszáregyenruhát, fekete paszománnyal, kis csáköval. És ez még nyomasztóbbá tette a jelenetet, a sárga csillagjaik ellenére lehettek volna német, vagy legalábbis cseh parasztok is, és ettől sötét gondolataim támadtak, elképzeltem ezeket a takarosan öltözött kisfiúkat és ezeket a diszkrétén bájos fiatal lányokat a gázkamrában, és ettől a gondolattól felkavarodott a gyomrom, de nem volt mit tenni, elnéztem a terhes asszonyokat, és elképzeltem őket is a gázkamrában, a kezük rásimul kigömbölyödött hasukra, elborzadva tűnődtem, mi történik egy elgázosított nő magzatával, hogy vajon azonnal meghal-e az anyjával együtt, vagy kicsivel túléli őt, a halott anyag, a hajdani paradicsom foglyaként, és ettől feltolultak az ukrajnai emlékeim, és hosszú idő óta először megint rám tört a hányinger, a tehetetlenségem, szomorúságom, haszontalan életem miatti hányinger.”